

ॐ
संस्कृतभारती-तेलङ्गाणा
पत्रालयद्वारा संस्कृतम्
Instructions List

समय: – घण्टात्रयम्
पूर्णाङ्का: – 100

दिनम् - रविवारः
रविवारः २५-०८-२०२४

Instruction

- Please Do not send your answer sheet through any email address. **Please send answer sheet through post only**
- We will issue an Acknowledgement through our acknowledgement link (sbtelangana.in/ack) and this link will be activated on 04/08/2024. Before this time period please don't ask for any acknowledgement or confirmation.
- Please send your answer script through post, courier or any other means to below given office address
- ANY Question is saying to answer in English or own language means that you can write your answer in any of these three language that is English, Hindi, Telugu
- Please Post your answer script to this office address

Mobile: 8332834852

Address: Samskrita Bharati, Plot no. 176/1, Brahma Vidya Kuteer,
Gurukulam lane, Secretariat (Sriramnagar) Colony,
Puppalaguda, Manikonda;
Hyderabad, Telangana State.
Pincode-500089.
Phone Number: 8332834852

Important Note:

- Only answer sheet send through post will be forwarded for correction
- **Wherever translation to sanskrit is written in question paper. It must be understood and must be translate in Devanagari Leepi**

ॐ

संस्कृतभारती – तेलङ्गणा
पत्रालयद्वारा संस्कृतम् – अगस्त – 2024

समय: घण्टात्रयम्

दिनाङ्कः -25.08. 2024

पूर्णाङ्कः 100

परिचयपरीक्षा

श्रावण-बहुल-षष्ठी-भानुवासरः

संस्कृतेन लेखनीयानि उत्तराणि देवनागरिलिप्या एव लेखनीयानि

I. अ) सूक्तिद्वयं स्वभाषया विवृणुत । రెండు సూక్తులను స్వభాషలో వివరించండి. Explain TWO Suktis in your language. दो सूक्तियों का विवरण आपकी भाषा में लिखिए । 2 x 1 = 2

- 1) बहु विघ्नास्तु सदा कल्याणसिद्धयः । 3) योग्यत्वाद् यः समुत्कर्षो निरपायः स सर्वथा ।
- 2) अल्पाक्षरमणीयं यः कथयति निश्चितं स खलु वाग्मी ।

आ) द्वयोः श्लोकयोः पदविभागं अन्वयं च संस्कृतेन तात्पर्यं स्वभाषया च लिखत । రెండు శ్లోకములకు పదవిభాగ-అన్వయములను సంస్కృతం లో మరియు తాత్పర్యమును స్వభాషలో వ్రాయండి. For TWO shlokas, write the పదవిభాగ: అన్వయ: in Sanskrit and తాత్పర్య in your language. दो श्लोकों का पदविभाग और अन्वय संस्कृत में और तात्पर्य आपकी भाषा में लिखिए । 2 x 4 = 8

- 1) चित्रकूटं गते रामे पुत्रशोकातुरस्तथा ।
राजा दशरथः स्वर्गं जगाम विलपन् सुतम् ॥
- 2) पादुके चास्य राज्याय न्यासं दत्त्वा पुनः पुनः ।
निवर्तयामास ततो भरतं भरताग्रजः ॥
- 3) रामस्य दयिता भार्या नित्यं प्राणसमा हिता ।
सीताप्यनुगता रामं शशिनं रोहिणी यथा ॥

इ) दत्तयोः सुभाषितयोः भावं स्वभाषया लिखत । ఇవ్వబడిన సుభాషితముల యొక్క భావమును స్వభాషలో వ్రాయండి. Write the meaning of the given Subhashitas in your language. दो सुभाषितों का अर्थ आपकी भाषा में लिखिए । 2 x 2 = 4

- 1) धनानि जीवितं चैव परार्थे प्राज्ञ उत्सृजेत् ।
सन्निमित्ते वरं त्यागो विनाशे नियते सति ॥
- 2) स्वभावं न जहात्येव साधुरापद्रतोऽपि सन् ।
कर्पूरः पावकस्पृष्टः सौरभं लभतेतराम् ॥

ई) चातुश्लोकस्य भावं स्वभाषया लिखत । చాటు శ్లోకము యొక్క భావమును స్వభాషలో వ్రాయండి. Write the meaning of the Chatu shloka in your language. चातुश्लोक का भाव आपकी भाषा में लिखिए । 1 x 2 = 2

यस्य षष्ठी चतुर्थी च विहस्य च विहाय च ।
यस्याहं च द्वितीया स्याद् द्वितीया स्यामहं कथम् ॥

उ) प्रदत्त-समस्यायाः अर्थं स्वभाषया विवृणुत । ఇచ్చిన సమస్య యొక్క అర్థమును స్వభాషలో వివరించండి. Explain the meaning of the given Samasya in your language. दिए गए समस्या का अर्थ आपकी भाषा में समझाविए । $1 \times 2 = 2$

आगतः पाण्डवाः सर्वे दुर्योधनसमीहया ।

तस्मै गां च सुवर्णं च रत्नानि विविधानि च ॥

II. अ) त्रयाणां ससन्दर्भं वाक्यार्थं स्वभाषया लिखत । మూడింటికి సందర్భసహిత వాక్యార్థమును స్వభాషలో వ్రాయండి.

Explain any THREE with reference to context. तीन वाक्यों का सन्दर्भ सहित विवरण दीजिये । $3 \times 3 = 9$

1) तव सर्वम् अस्त्रं शस्त्रं च व्यर्थं भवति ।

3) कालम् अतिक्रम्य आगतवान् ।

2) अश्वस्य अपहरणं हीनं कार्यम् ।

4) पुरा अयोध्यायां मार्गे नूपुराणां ध्वनिः श्रूयते स्म ।

आ) दशप्रश्नानां संस्कृतेन उत्तरं लिखत । పది ప్రశ్నలకు సంస్కృతం లో సమాధానమివ్వండి. Answer any TEN in Sanskrit. दस प्रश्नों के संस्कृत में उत्तर दीजिये । $10 \times 1 = 10$

1. इन्द्रः कस्याः अनुग्रहेण दृष्टः ?

7. “गण्” इति धातोः तव्यत् अनीयर् रूपे के ?

2. के त्रयः विशेषस्य विशेषणस्य च अपि समानाः भवन्ति?

8. मृगयायां दशरथः किं कृतवान् ?

3. नृपस्य अपमाननं किमर्थं सञ्जातम् ?

9. देवाः कैः तृप्तिं न प्राप्तवन्तः ?

4. चित् - चन प्रत्ययौ केन शब्देन सह प्रयुज्येते ?

10. भावे प्रयोगे क्रियापदस्य पुरुषः वचनञ्च किं

5. काः न विक्रीयन्ते ?

भवति ?

6. रघुः कं यागं कृतवान् ?

11. अतिथिः पट्टाभिषेकसमये किं कृतवान् ?

12. “अङ्गीकरोति” इत्यस्य लङ्लकाररूपं किम्?

III. अ) पञ्च पदानि उपयुज्य संस्कृतेन स्वीयवाक्यानि लिखत । ఐదు పదాలను ఉపయోగించి సంస్కృతం లో స్వంత

వాక్యాలను వ్రాయండి. Write your own sentences in Sanskrit using any FIVE words. పాँच शब्दों

का प्रयोग करके स्वीय वाक्य लिखिए ।

$5 \times 1 = 5$

1. पठनीयम्

2. पीतम्

3. केषुचित्

4. उत्थाय

5. प्रथमः

6. स्वीयताम्

7. कुत्रचित्

आ) षण्णाम् अर्थान् स्वभाषया लिखत । ఆరింటికి స్వభాషలో అర్థాలను వ్రాయండి. Write the meanings of any

in your language. छह के अर्थ आपकी भाषा में लिखिए ।

$6 \times \frac{1}{2} = 3$

1. याता

2. नीललोहितः

3. आपगा

4. कफोणिः

5. अजगरः

6. प्रोज्झः

7. कुण्डलिका

8. वरटा

इ) षण्णाम् अर्थान् संस्कृतेन लिखत । ఆరింటికి సంస్కృతం లో అర్థాలను వ్రాయండి. Write the meanings of any

SIX in Sanskrit. छह के अर्थ संस्कृत में लिखिए ।

$6 \times \frac{1}{2} = 3$

1. Blouse/రవిక/చోली

2. Neighboring State/ప్రక్క రాజ్యము/పड़ోसी राज्य

3. Snail/నత్తు/घोंघा

4. Addressed to/వరకు/प्राप्तकर्ता

5. Foot path/కాలిబాట/पटरी

6. Waist-band/మొలత్రాడు/कमरबंध(कर्धानी)

7. Porcupine/ముళ్ళపంది/साही

8. Step-mother/సవతి తల్లి/सौतेली माँ

ई) पञ्चानां सन्धिं विभज्य सन्धिनाम लिखत । ఐదింటికి సంధి విడదీసి పేరు వ్రాయండి. Split the sandhi and write its name (5). पाँचों का संधि विभाजन करके नाम लिखिए । 5 x 1 = 5

- 1) दर्भासनम् 2) एकैकम् 3) महोद्देशः 4) भवत्वधुना
5) मार्गेऽन्यः 6) बालकावागतौ 7) राजऋषिः

उ) पञ्चानां सन्धिं कृत्वा सन्धिनाम लिखत । ఐదింటికి సంధి కలిపి పేరు వ్రాయండి. Join the sandhi and write its name (5). पाँचों का संधि जोड़के नाम लिखिए । 5 x 1 = 5

- 1) वधू + आसनम् 3) कटे + उपविशति 5) जिह्वा + इति 7) यदा + एव
2) अस्ति + इदम् 4) सो + अयम् 6) मातृ + अंशः

ऊ) गणे अनर्हं पदं पृथक् कुरुत । సమూహమునకు చెందని పదమును వేరు చేసి వ్రాయండి. Separate and write the odd one out. समूह से भिन्न शब्द को अलग कीजिए । 6 x ½ = 3

1. स्मृतः, श्रुतः, तातः, गीतः 2. तिथिः, संवत्सरः, वासरः, नक्षत्रम्
3. चूतः, मन्दारः, कल्पवृक्षः, पारिजातः 4. धन्वदुर्गम्, मनुष्यदुर्गम्, वनदुर्गम्, राजदुर्गम्
5. अत्रिः, व्यासः, पुलहः, क्रतुः 6. वृक्षः, मनुष्यः, तिर्यक्, नारकः

IV अ) आवरणे दत्तपदस्य उचितरूपेण रिक्तस्थानानि पूरयत । ట్రాకెట్లో ఇచ్చిన పదము యొక్క సరియైన విభక్తి రూపము తో ఖాళీలను పూరించండి. Fill in the blanks with the suitable vibhakti form of the word given in brackets. ब्राकेट में दिए शब्द के उचित विभक्तिरूप से रिक्तस्थान भरिए । 5 x 1 = 5

1. _____ अरण्ये क्रूरमृगाः वसन्ति । (भयङ्कर) 4. _____ ग्रामे एकः देवालयः आसीत् । (कश्चित्)
2. छात्रः _____ लेखन्या लिखति । (दीर्घा) 5. इतः _____ बालकाय एतत् ददातु । (विशतिः)
3. _____ कपाटिकायाः द्वारम् उद्घाटयतु । (एषा)

आ) उचितं विकल्पं चित्वा लिखत । Choose the correct option and write. సరియైన వికల్పమును ఎంచి వ్రాయండి. उचित विकल्प का चयन करके लिखिए । 10 x ½ = 5

1. शारदा प्रायः श्लोकं _____ । 6. नूतनं युतकं _____ आवश्यकम् ।
क) पठेत् ख) पठ्येत् ग) पठ्येत घ) पठेत क) माम् ख) मम ग) मह्यम् घ) अहम्
2. अर्चकेन पुष्पाणि _____ । 7. शिशुभिः _____ ।
क) अर्चन्ति ख) अपर्यन्ते ग) अर्च्यन्ते घ) अपर्यन्ति क) क्रीडन्तु ख) क्रीड्यन्ताम् ग) क्रीड्यताम् घ) क्रीडताम्
3. आपणिकेन शाटिकाः _____ । 8. _____ महिलाः विवाहकार्यक्रमे जल्पन्ति ।
क) विक्रेताः ख) विक्रणीताः ग) विक्रीताः घ) विक्रीणीताः क) काञ्चन ख) कांश्चन ग) केचन घ) काश्चन
4. _____ छात्रान् अध्यापकः आहूतवान् । 9. _____ वर्णैः आकाशः शोभते ।
क) चत्वारः ख) चतस्रः ग) चत्वारि घ) चतुरः क) त्रिभिः ख) तिसृभिः ग) त्रयैः घ) तिस्रैः
5. _____ पाठे बहुविकल्पीयप्रश्नाः न सन्ति । 10. सेवकैः _____ क्रियते ।
क) षोडशे ख) षोडशतम् ग) षोडशतमे घ) षोडश क) कार्याणि ख) कार्यान् ग) कार्यम् घ) कार्यः

V अ) अधो दत्तवाक्यानां కృదంతరూపైః ప్రయోగపరివర్తనం కురుత । క్రింద ఇచ్చిన వాక్యాలను కృదంతరూపములతో ప్రయోగపరివర్తన చేయండి. Change the voice of the given sentences by using Krudantaas. नीचे दिए गए वाक्यों का कृदंत रूपों से वाच्य परिवर्तन कीजिए । 5 x 1 = 5

- 1) कृष्णेन अर्जुनः अकथ्यत । 2) जनाः सर्पं मारितवन्तः । 3) भिक्षुकः याचेत् ।

4) छात्राः गुरुणां वचनानि पालयेयुः । 5) गायिकाः गीतं गीतवत्यः ।

आ) प्रथमपदद्वयं परिशील्य तृतीयपदस्य योग्यं पदं लिखत । మొదటి రెండు పదాలను పరిశీలించి మూడవదానికి

అనువైన రూపమును వ్రాయండి. Write the suitable form for the third word by observing the first two words. पहले दो शब्दों का परिशीलन करके तीसरे शब्द का योग्य रूप लिखिए । 5 x 1 = 5

1) श्लाघे – श्लाघेय	1) जाने - _____
2) उपयुक्ते – उपयोगं करोति	2) छिनत्ति - _____
3) पिबेत् – पातव्यम्	3) क्रीणीयात् - _____
4) तिष्ठति = अतिष्ठत्	4) उत्तिष्ठति - _____
5) गम् – गतः	5) प्रच्छ - _____

इ) प्रयोगपरिवर्तनं कुरुत । ప్రయోగపరివర్తన చేయండి. Change the voice. वाच्य परिवर्तन कीजिए । 6 x 1 = 6

1) भारतेन विजयः प्राप्यताम् ।	2) गृहिण्यः कार्याणि अकुर्वन् ।	3) नर्तकीभिः पुष्पाणि अग्रायन्त ।
4) वयं विद्यालयं गच्छामः ।	5) भवान् स्वागतभाषणं करोतु ।	6) निर्वाहकः कार्यक्रमान् परिशीलयति ।

VI अ) పञ్చ వాక్యాని సంస్కృతేన అనువదత । ఐదు వాక్యాలను సంస్కృతం లోనికి అనువదించండి. Translate any FIVE into Sanskrit. पाँच वाक्यों का संस्कृत में अनुवाद कीजिए । 5 x 1 = 5

1. Mother! This saree is beautiful. అమ్మా! ఈ చీర అందం గా ఉంది. माँ! यह साड़ी सुन्दर है ।
2. I did not understand today's lesson. ఈ రోజు పాఠము నాకు అర్థం కాలేదు. आज का पाठ मुझे समझ नहीं आया ।
3. Teacher gives a present to the clever students. శిక్షకుడు తెలివైన విద్యార్థులకు బహుమతిని ఇస్తున్నాడు. शिक्षक होनहार छात्रों को तोहफ़ा देता है ।
4. There are seven days in a week. వారం లో ఏడు రోజులు ఉంటాయి. सप्ताह में सात दिन होते हैं ।
5. I want to ask some questions. నేను కొన్ని ప్రశ్నలను అడగాలనుకుంటున్నాను. मैं कुछ प्रश्न पूछना चाहता हूँ ।
6. The room should be groomed by the servant(female). సేవిక చేత గది తుడవబడాలి. सेविका से कमरा साफ़ होना चाहिए ।

आ) పञ్చ వాక్యాని స్వభాషయా అనువదత । ఐదు వాక్యాలను స్వభాష లోనికి అనువదించండి. Translate any FIVE into your language. पाँच वाक्यों का आपकी भाषा में अनुवाद कीजिए । 5 x 1 = 5

1) बालिकया कथा वक्तव्या ।	2) सर्वैः सत्यम् उच्यताम् ।	3) इतोऽपि निवृत्तवेतनं न लब्धम् ।
4) सः उत्तरं लेखितुम् एव विस्मृतवान् ।	5) भक्तः कथञ्चित् कैलासपर्वतम् आरूढवान् ।	6) अध्यापकेन पाठः बोधनीयः ।

इ) शुद्धं कृत्वा पूर्णवाक्यं पुनः लिखत । వాక్యములను సరిచేసి మరల వ్రాయండి. Correct and rewrite the sentences. वाक्यों को ठीक करके फिर से लिखिए । 3 x 1 = 3

1) नगरेषु उन्नताः भवनानि सन्ति ।	2. अतिथिभिः उपवेशनीयाः ।	3. पाण्डोः पञ्चाः पुत्राः आसन् ।

जयतु संस्कृतम् । जयतु भारतम् ।